

PÉLDAÉRTÉKŰ ALTERNATÍV GAZDÁLKODÓK

Javaslatok az európai mezőgazdaság környezeti és gazdasági fenntarthatóságának biztosítására, Dr. Molnár Mariann, 2023. Letöltés: bit.ly/AlternativMezogazdasag

CSÁKI BALÁZS

Csáki Méhészet

www.csakimez.hu

csakimeheszet@gmail.com

Tanúsítás: Bio Garancia

Hogyan kezdtünk el gazdálkodni?

Egyetemista koromban még nem volt földem, de rájöttem, hogy van olyan állat, amit másképp is lehetett legeltetni. Így jöttek a méhek 2006-ban. Volt olyan időszak, hogy 250 családot tartottunk, de ahogy több lett a feladat, 70-re csökkenttem az állomány létszámát. A gazdaság egy nagy folyamat része, aminek a fejlesztése 14 évvel ezelőtt kezdődött. Akkor béreltem ki az első területet és ott tartottunk egy pár kecskét és birkát, sajtot is készítettünk saját részre. De aztán a környékbeli gyenge legelőket és kaszálókat meghirdették tartós bérletre. Ezt megpályáztam és mivel meg is nyertem, az állatállományt bővítenünk kellett. A területek nagyon rossz, tápanyaghiányos állapotban voltak. Az első években elkezdtük kaszálni, mert a fűfélék nem tudtak teret nyerni. Ezután integráltuk a birkákat, majd a marhákat is. Az alapkonceptió szerint a területekhez igazítottuk a művelési formát is, annak érdekében, hogy összeálljon egy működőképes rendszer. Ez a folyamat egyébként még nem állt meg, a gazdaságot a mai napig folyamatosan fejlesztjük.

Technológiai megfontolásaink

A gazdálkodás rendszerére úgy tekintek, hogy az egy nagyobb rendszert alkot. Egy olyan szövetet, amiben a család, a munkatársak és a társadalom is beleilleszkedik. A gazdálkodásra nem mint szakmára, hanem mint életformára tekintek. Nekem az is szép, hogy legelnek a birkák, nő a fű, virágoznak a virágok, tehát történnek folyamatok. Ez számomra meghívás arra, hogy egy csomó csodálatos dolgot láthatok. Ezek az élmények nem forintosíthatóak. Az alternatív termelők révén a fogyasztók is vissza tudnak kapcsolódni a természetes folyamatokba, így áll össze a rendszer. Másik fő alapelvem, hogy a talajt kell segíteni, a termékenységet kell helyreállítani. Bevizsgáltattuk a talajokat, és kiderült, hogy van olyan területünk, aminek 3,8-as volt a pH-ja. A szántóföldeken ezért is ökológiai gazdálkodást folytatunk, nem használunk műtrágyát, csak talajjavító meszet. Nem vetünk kapásnövényeket, mert a termőföldjeink nem alkalmasak rá, inkább a talaj megújítását igyekszünk elérni talajtakarással, kaszálással, nitrogénmegkötő növények vetésével.

Termelési módszereink

A gazdaság nagyobb része 1-2 aranykoronás legelőkből és kaszálókból áll. Amit kaszálunk, azt nagyrészt az állatállománnyal etetjük fel, a felesleget pedig környékbeli lovardák részére értékesítjük. Úgy gondolom, hogy úton vagyunk a regeneratív gazdálkodás felé, de ehhez még kellene eszközök, leginkább egy direktvetőgép és egy gyeplazító. Ez utóbbi nagyon nagy ritkaságnak számít, mert itthon nem használják, pedig mi a szántón és a gyepen is tudnánk vele dolgozni. Az állatállomány tartásához és a sekély műveléshez alkalmas eszközpark már a rendelkezésünkre áll.

A fő profil a birkatartás, ami egy őshonos állományból áll. A juhokat a nyári időszakban pásztorokkal vagy villanypásztorral legeltetjük, éjszákára pedig az állatok egy fél hektáros napelemmel működtetett villanypásztor karámba vannak elhelyezve. Ez nagyon megkönnyíti a kezelésüket, mert teljesen mobil az egység és csak arról kell gondoskodni, hogy áttelepítsük őket. A karámkat 2-3 naponta helyezzük át, hogy a juhok is friss

legelőhöz jussanak és a szerves anyag is minden-hova jusson. Ezzel próbáljuk felújítani a legelőket. A téli időszakban, amikor nem esik az eső vagy a hó, akkor is kint vannak az állatok. Ilyen esetben a takarmányt kihordjuk nekik a legelőre. A gyepeken most már látszik, hogy kedvező összetételű a növényzet, de ehhez legalább 10 év kellett. Az üde fekvésű réteket a marhákkal hasznosítjuk. Közel 20 marha van, amit szakaszosan legeltetünk. Úgy egy hetet töltenek egy részen, és utána pedig mennek tovább a következő villanypásztor szakaszba. A méhekkel pedig vándorolni szoktam.

Módszereink kihívásai

A gazdaságunk épp egy részleges profilváltásra kényszerült, mert a Covid, az energiaárak, az alapanyag árak és egyéb megfontolások miatt az eddigi üzletfelünk már nem tudja őket budapesti éttermeknek értékesíteni. Sok étterem bezárt, illetve az árak miatt a bárányhúst levették az étlapokról. Az elmúlt években a bárányokat egy vakcinagyártó cég vásárolta fel, mert mentes az állomány és ennek köszönhetően ezzel a lehetőséggel átvészeltük a Covid okozta kihívásokat. Hosszú távon reméljük helyreáll a hazai piac és ismét a fogyasztóknak értékesíthetünk majd.

„Az alternatív
termelés
alkotómunka.”

A másik nehézség, hogy nagyon kevés állatokkal foglalkozó embert találni és a gyapjűfeldolgozás hiánya is megnehezíti a munkánkat. A gyapjú érték. Olaszországban például a talajok tápanyag utánpótlására használják és még a vizet is megköti. Az állat sokkal közelebb van az emberhez, mint egy tárgy, ennek megfelelően komoly felelősséggel is jár az állattartás. Az állat teljesen kiszolgáltatott a gazdának, de eközben a gazdának meg kell felelnie a piaci elvárásoknak is. Ez néha nehéz összeegyeztetni és nem kevés fejtörést okoz.

Gazdasági fenntarthatóság

A mézet régen piacon, ma már megrendelésre szállítjuk ki rövid ellátási láncon keresztül közvetlenül a fogyasztóknak. A birkák esetében más a helyzet. A legeltetett állományom a tápon tartott bárányokkal versenyeznek. Ezen muszáj változtatunk, ezért belevágtunk egy feldolgozó kialakításába. Jelenleg a hűtőkamrát építjük, teljesen önerőből. Mivel az élelmiszer infláció nagyon magas, a gazdasági fenntarthatóság érdekében a rövid ellátási láncok fejlesztésére kell koncentrálnunk. A másik fontos szempont, hogy a termékek ára nem fedezi a költségeket, különösen a béreket. Egy báránynak ezer baja lehet, amíg megszületik és felnő a gazdaságban, és amikor felnő a gazda kap érte átlag 40 ezer forintot. Ez az összeg egy embernek a kétnapi munkadíja. Tehát van egy

bérfeszültség, amit rendezni kellene. Mindezek következtében jelen állás szerint a támogatások biztosítják azt, hogy a gazdaság rentábilis. Ez enyhíti a bér okozta nehézségeket és közvetíti a társadalom elismerését. De a hosszú távú vízióm az, hogy olyan termékeket értékesítsünk, amik harmóniában vannak azzal a természeti és gazdaság környezettel is, amiben létrejönnek. Most ennek az elérésére törekszünk.

A konvencionális gazdálkodásról

A konvencionális gazdálkodásnak megvannak a maga előnyei és hátrányai. A robot fejőgépeknek és az automatizált rendszereknek például az az előnye, hogy mindegyik állat egységesen van ellátva. Egy alternatív gazdaságban 750 birka mellett előfordul, hogy valamelyik állat „lemerad”, mert már öreg, nem tud annyit enni, mint a többiek. Viszont az alternatív gazdaságot szinte alkotómunkaként tudnám jellemezni. Látjuk és részt veszünk a teremtésben, de ennek csak segítői lehetünk. Sokan még a támogatásokat is arra fordítják, hogy hatékonyabban, gyorsabban és többet tudjanak termelni, ez pedig az egész szektorra hatással van. Akik gépeket szereznek be, hatékonyságot és volument növelnek, nem teljesítik a valódi környezeti szempontokat. Tehát most az alapkoncepció rossz. A fő szempont az ökológia, a tájba illeszkedés, és csak ezek után lenne szabad a többi szempontot rangsorolni. Nálunk minden

lénynek van helye és szerepe, egyedi története van. Az iparosítás áldása az, hogy nem szenvedünk hiányt igazán semmiben, de ezzel meg is változott a viszonyunk a termékekhez. A pohárgyártás azt az érzetet kelti, hogy végtelen sok ilyen pohár van, ezért ha összetörik, semmi se történik. Ez a mezőgazdaságban, főleg az állattartásban nagy kihívás, ezért van, hogy egyre többen nem akarnak az ipari módszerekkel előállított húsból fogyasztani.

Nézeteink, módszereink alkalmazhatósága

Ez a telep egy kísérlet arra, hogy valami szépet hozzunk létre. A hazai mezőgazdaság most egy alapvetően üzemi, hatékony, a konvencionális kukoricára, repcére, napraforgóra épülő mezőgazdaság. De tavaly kiderült, hogy más mindezeket megcsinálja, csak még olcsóbban, ez tehát zsákkutca. Ezekről a problémákról parázs viták vannak a szakmán belül is. Én úgy gondolom, hogy a mezőgazdaság jövedelmezőségét és a környezet védelmét is helyre kell állítani, erre egységes megoldás kell és én hiszek benne, hogy van egy közös metszet. Jelen pillanatban azok az alternatív rendszerek működnek, ahol közvetlen kapcsolat

van a fogyasztóval, és szinte már nem is terméket, hanem szolgáltatást értékesítenek. Ez közelebb hozza az embereket és az alternatív gazdálkodók ezért igazi élelmiszereket tudnak előállítani, aminek magasabb a tápértéke. Abban bízom, hogy a jövőben több minőségi élelmiszer kerül majd forgalomba.

További céljaink

- Húsfeldolgozó befejezése, üzembe helyezése;
- Gyeplázító vásárlása.

Javaslataink

- Az átállást ösztönző támogatásokat növelni kellene;
- Az Uniós támogatások és a szabadkereskedelmi intézkedések ellentmondó eredményeket érnek el, amiket fel kéne számolni;
- Az élelmiszereket beltartalmi értékei, valamint előállításának módja alapján kellene jelölni.

